ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Πρόγραμμα Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας- προεργασία, με έμφαση σε νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών» στα πλαίσια του Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027»

Φεβρουάριος 2026

Ανάδοχος

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.1 Γενικο Πλαισιο της Πραξης 3

1.2 Αντικειμενο του Έργου της Αξιολογησης 4

2 ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΜΕΧΡΙ 28-02-2026 5

2.1 Προδιαγραφες υλοποιησης της δρασης - Ποσοτικα δεδομενα 5

2.1.1 Περιφερειακή κατανομή των ωφελουμένων του προγράμματος -Φεβρουάριος 2026 7

2.2 Αποτιμηση της Αποτελεσματικοτητας και της αποδοτικοτητας της πραξης 9

2.2.1 Γενικά 9

2.2.2 Ορισμοί – Μεθοδολογία Μέτρησης Αποτελεσματικότητας και Αποδοτικότητας της Πράξης 9

2.2.3 Αξιολόγηση της Αποτελεσματικότητας και Αποδοτικότητας της Πράξης 11

3 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ 13

3.1 Σκοπος και Στοχοι της Παρουσας ερευνας 13

3.1.1 Φάση 1: Οργάνωση και Περιγραφή του τρόπου υλοποίησης της Έρευνας 13

3.1.2 Φάση 1: Οργάνωση και Περιγραφή του τρόπου υλοποίησης της Έρευνας **Error! Bookmark not defined.**

3.1.3 Φάση 2: Τεχνική Επεξεργασία προσαρμογή, οργάνωση, αποσφαλματοποίηση, πρωτογενής στατιστική επεξεργασία και εξαγωγή αποτελεσμάτων 17

3.1.4 Φάση 3: Σύνταξη Τελικής Έκθεσης της Έρευνας Πεδίου 21

4 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ ΠΕΔΙΟΥ ΣΕ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ 22

4.1 Βασικα ευρηματα της Έρευνας Πεδιου 22

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ 35

5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 37

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ -ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΝΑ ΟΜΆΔΑ ΣΤΟΧΟ 40

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ 51

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 53

1.1 Γενικό Πλαίσιο της Πράξης

Η πράξη «**Πρόγραμμα Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας – προεργασία για νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών**» με Κωδικό ΟΠΣ 6010734 υλοποιείται μέσω του **Προγράμματος** «**Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027**» στην Προτεραιότητα 5 «Απασχόληση των Νέων (15-29 ετών) ΕΑΕΚ (εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης)».

Αντικείμενο της πράξης «**Πρόγραμμα Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών**» είναι η τοποθέτηση άνεργων νέων ηλικίας 18-29 ετών, εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης και κατάρτισης, απόφοιτων τουλάχιστον υποχρεωτικής εκπαίδευσης, εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων των ΚΠΑ2 της ΔΥΠΑ σε **επιχειρήσεις - φορείς παροχής θέσεων προεργασίας**.

Η περιοχή εφαρμογής - περιφερειακή κατανομή της πράξης περιλάμβανει τις εξής Περιφέρειες:

1. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
2. Αττικής
3. Βορείου Αιγαίου
4. Δυτικής Ελλάδας
5. Δυτικής Μακεδονίας
6. Ηπείρου
7. Θεσσαλίας
8. Ιονίων Νήσων
9. Κεντρικής Μακεδονίας
10. Κρήτης
11. Νοτίου Αιγαίου
12. Πελοποννήσου
13. Στερεάς Ελλάδας

Η αρχική δημόσια δαπάνη της δράσης ανέρχονταν σε **200.000.000€** και με βάση την πρόοδο της δράσης και την σχετική ζήτηση προστέθηκαν πόροι **31.000.000€** με την χρηματοδότηση να ανέρχεται μετά την σχετική τροποποίηση της απόφασης ένταξης σε **231.000.000** ευρώ

Η αρχική τιμή στόχος ωφελουμένων ανέρχονταν σε 25.000 άτομα και με σχετική τροποποίηση ανήλθε σε **28.700** άτομα.

1.2 Αντικείμενο του Έργου της Αξιολόγησης

Η παρούσα έκθεση στόχο έχει την αξιολόγηση της εφαρμογής του «**Προγράμματος Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας – προεργασία για νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών**», σε συνδυασμό με την εκπόνηση **αξιολογικής έρευνας στους ωφελούμενου/ες της πράξης** που αποτιμά το σχεδιασμό την υλοποίηση και τις επιπτώσεις του ανωτέρω προγράμματος.

Σκοπός της αξιολόγησης είναι να παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και τεκμηριωμένες εκτιμήσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τις επιπτώσεις του και να καταστήσει δυνατή τη διαμόρφωση μιας έγκυρης, αντικειμενικής και επαληθεύσιμης εικόνας για το βαθμό επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί.

Ο σκοπός καθώς και οι στόχοι της αξιολόγησης επικεντρώνονται στα κάτωθι:

- Στην εξέταση της ορθότητας του προγραμματικού σχεδιασμού της δράσης.
- Στην αποτίμηση της συμβολής της δράσης στους στόχους του προγράμματος «**Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027**»
- Στην εξέταση της πορείας υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της δράσης.
- Στην προστιθέμενη αξία που προκύπτει από την υλοποίηση της Δράσης.
- Στη διατύπωση προτάσεων για την μελλοντική εφαρμογή της Δράσης.

Παράλληλα, η αξιολόγηση εντοπίζει σημεία επιτυχίας, αλλά και προβλήματα ή αδυναμίες, τα οποία ανέκυψαν κατά την υλοποίηση του προγράμματος **Πρόγραμμα Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας – προεργασία για νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών**» με Κωδικό ΟΠΣ 6010734 . Αυτά τα ευρήματα κρίθηκαν απαραίτητα για τη διατύπωση τεκμηριωμένων προτάσεων βελτίωσης, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και εφαρμογής παρόμοιων μελλοντικών δράσεων.

2 Αποτύπωση της πορείας υλοποίησης της δράσης μέχρι 28-02-2026

2.1 Προδιαγραφές υλοποίησης της δράσης - Ποσοτικά δεδομένα

Η δράση **«Πρόγραμμα Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών» με Κωδικό ΟΠΣ 6010734 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027»,** αφορούσε προγραμματικά **25.000** ωφελούμενους, ηλικίας 18-29 ετών,

Μέχρι 28-02-2026 οι ωφελούμενοι ανέρχονταν την περίοδο εκπόνησης της έρευνας έως σε **30.508**, δηλαδή **5.508** ωφελούμενοι/ες πέραν των διατιθέμενων θέσεων.

Η δράση απευθύνονταν σε δύο κατηγορίες αποδεκτών:

- Σε άνεργους νέους ηλικίας 18-29 ετών, εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης και κατάρτισης, απόφοιτων τουλάχιστον υποχρεωτικής εκπαίδευσης, εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων των ΚΠΑ2 της ΔΥΠΑ
- σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε όλη τη χώρα.

Αντικείμενο της δράσης ήταν η τοποθέτηση άνεργων νέων ηλικίας 18-29 ετών, εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης και κατάρτισης, απόφοιτων τουλάχιστον υποχρεωτικής εκπαίδευσης, εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων των ΚΠΑ2 της ΔΥΠΑ σε **επιχειρήσεις - φορείς παροχής θέσεων προεργασίας**.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη μίας επιχείρησης στο πρόγραμμα ήταν να μην έχει προβεί σε μείωση του προσωπικού κατά το τρίμηνο πριν την υποβολή της ηλεκτρονικής αίτησης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΔΥΠΑ.

Οι επιχειρήσεις που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα, ανάλογα με το προσωπικό τους, ως εξής:

Πίνακας 1.Ένταξη Επιχειρήσεων ανάλογα με το προσωπικό

Επιχειρήσεις με Προσωπικό	Ανώτατος Αριθμός Ωφελουμένων
0-3 άτομα	1
4-9 άτομα	2
10-19 άτομα	3
20-30 άτομα	5
31-50 άτομα	8
51+ άτομα	20% του προσωπικού και έως 20 ωφελούμενους

Η διαδικασία εφαρμόζεται για τη συμμετοχή των δικαιούχων -επιχειρήσεων με τα εξής βήματα:

- Η ΔΥΠΑ επιβεβαιώνει ότι η επιχείρηση πληροί τις προϋποθέσεις
- Οι εργασιακοί σύμβουλοι της ΔΥΠΑ υποδεικνύουν στην επιχείρηση υποψηφίους σύμφωνα με τα απαιτούμενα προσόντα της/των θέσης/θέσεων
- Η επιχείρηση επιλέγει μεταξύ των υποψηφίων και υπογράφουν συμφωνητικό

Τα βήματα υλοποίησης της δράσης περιλάμβαναν τις εξής φάσεις :

1. Δημοσίευση Δημόσιας Πρόσκλησης και αιτήσεις επιχειρήσεων-δυνητικών παρόχων Μετά τη δημοσίευση της Δημόσιας Πρόσκλησης για το «Πρόγραμμα Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών» με Κωδικό ΟΠΣ 6010734 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027» από τη ΔΥΠΑ, οι **επιχειρήσεις/πάροχοι υποβάλλουν στο Πληροφορικό Σύστημα της ΔΥΠΑ (e-services) μία μόνο ηλεκτρονική αίτηση – εντολή κενής θέσης – υπεύθυνη δήλωση.**

   Ειδικότερά:
   - Οι επιχειρήσεις υποβάλλουν ηλεκτρονικά αιτήσεις στο gov.gr
   - Προσδιορίζουν την ειδικότητα και τα απαιτούμενα προσόντα της/των θέσης/θέσεων

   Το αρμόδιο ΚΠΑ2 της περιοχής της έδρας της επιχείρησης προβαίνει σε διοικητικό έλεγχο για την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων της ΚΥΑ και της Δημόσιας Πρόσκλησης και αρμόδιος για την έκδοση εγκριτικής ή απορριπτικής απόφασης υπαγωγής των δυνητικά παρόχων είναι ο Προϊστάμενος του ΚΠΑ2.
2. **Σύζευξη ανέργων με τη προσφερόμενη θέση προεργασίας**. Ο εργασιακός σύμβουλος ανέργων αναζητά εγγεγραμμένους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών που πληρούν τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ καθώς και τις προδιαγραφές της εντολής κενής θέσης προεργασίας και τους υποδεικνύει στον αντίστοιχο πάροχο. Στη συνέχεια υπογράφεται το συμφωνητικό συνεργασίας μεταξύ παρόχου -ανέργου και ΔΥΠΑ και η προεργασία ξεκινά την επόμενη της υπογραφής του συμφωνητικού.

3. **Διαδικασία καταβολής αμοιβής στον ωφελούμενο**. Η ΔΥΠΑ καλύπτει πλήρως την αμοιβή των ωφελούμενων. Η μηνιαία αποζημίωση των ωφελούμενων από τη ΔΥΠΑ είναι ίση με τον νόμιμο κατώτατο μισθό. Επιπλέον καταβάλλεται αναλογία δώρων εορτών και επιδόματος αδείας, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την προαναφερόμενη αποζημίωση. Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα προεργασίας, για τον χρόνο συμμετοχής τους σε αυτό, υπάγονται στη μικτή ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ ή και στο ΤΕΚΑ, εφόσον απαιτείται.

Η προεργασία αφορά οκτάωρη πενθήμερη απασχόληση εκτός Κυριακής και όχι μεταξύ 10:00μμ και 6:00 π.μ., για επτά μήνες στην ειδικότητα της θέσης προεργασίας στο χώρο του παρόχου.

Προκειμένου να καταβληθεί η αμοιβή στους ωφελούμενους, οι πάροχοι-επιχειρήσεις υποχρεούνται μετά τη λήξη κάθε μήνα απασχόλησης , να υποβάλλουν ηλεκτρονικά μέσω του e-services στο αρμόδιο ΚΠΑ2, με ηλεκτρονική σάρωση τα οριζόμενα στην ΚΥΑ δικαιολογητικά (όπως είναι το παρουσιολόγιο με το οποίο πιστοποιείται η προεργασία) για την καταβολή της αποζημίωσης στους ωφελούμενους και την απόδοση των εισφορών τους στο e-ΕΦΚΑ ή και στο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ), εφόσον απαιτείται. Τέλος επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση καταγγελίας σύμβασης προϋπάρχοντος προσωπικού κατά τη διάρκεια του επταμήνου προεργασίας, το πρόγραμμα προεργασίας διακόπτεται.

2.1.1 Περιφερειακή κατανομή των ωφελουμένων του προγράμματος - Φεβρουάριος 2026

Ο αριθμός των ωφελούμενων ξεπέρασε τον προγραμματικό σχεδιασμό των **25.000** και ανήλθε τις **30.508.**

Η κατανομή των ωφελουμένων απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας με βάση την εξής κατανομή:

Πίνακας 2. Ωφελούμενοι ανα Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	2283	7,48%
ΑΤΤΙΚΗΣ	5231	17,15%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	727	2,38%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	3478	11,40%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	2444	8,01%
ΗΠΕΙΡΟΥ	1787	5,86%
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	3297	10,81%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	105	0,34%
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	7396	24,24%
ΚΡΗΤΗΣ	978	3,21%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	299	0,98%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	1365	4,47%
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	1118	3,66%
Σύνολο	**30508**	**100%**

Οι Περιφέρειες με το μεγαλύτερο ποσοστό τοποθέτησης ωφελούμενων είναι **οι Περιφέρειες Αττικής** και **Κεντρικής Μακεδονίας εύρημα που σχετίζεται με την** συγκέντρωση πληθυσμού ωφελουμένων και την μεγάλη συγκέντρωση επιχειρηματικής δραστηριότητας -επιχειρήσεων -παρόχων θέσεων εργασίας.

Η Κεντρική Μακεδονία συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό ωφελούμενων με 7396 ωφελούμενους που αντιστοιχούν στο 24,24%, η Αττική 5231 ωφελούμενους και ποσοστό 17,15% η Δυτική Ελλάδα με 3478 ωφελούμενους και ποσοστό 11,40%. Από την άλλη πλευρά σε Περιφέρειες νησιωτικών περιοχών, με μικρότερο πληθυσμό σε σύγκριση με τα μεγάλα αστικά κέντρα(Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πάτρα) εντοπίζεται μικρότερη ποσοστιαία συμμετοχή ωφελουμένων

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων βρίσκεται στην τελευταία θέση με μόλις **105 ωφελούμενους** και ποσοστό **0,34%** και ακολουθούν οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου με **299 ωφελούμενους** και **0,98%**, Βορείου Αιγαίου με **727 ωφελούμενους** -**2,38%** ,Κρήτης με **978 ωφελούμενους** και ποσοστό **3,21%.**

2.2 Αποτίμηση της Αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της πράξης

2.2.1 Γενικά

Το παρόν κεφάλαιο αφορά στην **αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του «Προγράμματος Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών».**

2.2.2 Ορισμοί – Μεθοδολογία Μέτρησης Αποτελεσματικότητας και Αποδοτικότητας της Πράξης

Η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των Παρεμβάσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) προϋποθέτει τη **δυνατότητα μέτρησης του φυσικού στόχου και της φυσικής υλοποίησης σε επίπεδο έργου-Πράξης.** Με την ολοκλήρωση της εργασίας αυτής είναι δυνατός ο υπολογισμός της φυσικής υλοποίησης σε επίπεδο **Έργου** με τη χρήση της στάθμισης, που αναλύεται στη συνέχεια.

Η μεθοδολογία που έχει εφαρμοστεί για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας του έργου συνίσταται στη μέτρηση της φυσικής προόδου κάθε υποέργου και την αναγωγή αυτής της φυσικής υλοποίησης στο ανώτερο στάδιο του έργου με στάθμιση.

Πρόκειται ουσιαστικά για μία διαδικασία εκ των κάτω προς τα άνω (bottom up), δηλαδή από το επίπεδο του υποέργου στα υπερκείμενα προγραμματικά επίπεδα του Έργου.

Αποτελεσματικότητα

Για τον υπολογισμό της αποτελεσματικότητας χρησιμοποιείται ο **δείκτης αποτελεσματικότητας**, ο οποίος υπολογίζεται ως το πηλίκο του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου κατά τη στιγμή ελέγχου προς το αρχικά προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο και υπολογίζεται βάσει της παρακάτω αριθμητικής σχέσης:

ΔΑλ= ΦΥ / ΦΣ

Η στάθμιση της φυσικής υλοποίησης σε επίπεδο Σχεδίου και Έργου, συνολικά υπολογίζεται με τους ακόλουθους τύπους αντίστοιχα:

$$(ΦΥ)_Ε = Σ\ (ΦΥ)_Ε\ (ΣΒ)_Ε$$

$$(ΦΥ)Υ = Σ\ (ΦΥ)υ\ (ΣΒ)υ$$

όπου ΦΥ εκφράζει τη φυσική υλοποίηση και ΣΒ εκφράζει το συντελεστή βαρύτητας ενώ οι δείκτες Ε αφορούν το Έργο και Υ το Υποέργο.

Ο συντελεστής βαρύτητας εκφράζει τη βαρύτητα του κάθε επιπέδου επί των κατανεμημένων δεσμεύσεων και πολλαπλασιάζεται επί τον δείκτη φυσικής υλοποίησης. Το γινόμενο εκφράζει το σταθμισμένο δείκτη αποτελεσματικότητας των υποέργων, ενώ το άθροισμα των σταθμισμένων δεικτών αποτελεσματικότητας των υποέργων, το γενικό δείκτη αποτελεσματικότητας του έργου.

Αποδοτικότητα

Στόχος της δραστηριότητας αυτής είναι η μέτρηση της αποδοτικότητας στην υλοποίηση του έργου. Η ποσοτική εκτίμηση της έννοιας της αποδοτικότητας πραγματοποιείται μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων της φυσικής και της οικονομικής ολοκλήρωσης κατ' αρχήν των επιμέρους έργων και στη συνέχεια του υπερκείμενου δομικού επιπέδου, αυτό του έργου.

Η μεθοδολογία που θα εφαρμοστεί για τη μέτρηση της αποδοτικότητας του έργου βασίζεται και εδώ σε μία διαδικασία εκ των κάτω προς τα άνω (bottom up), αντίστοιχη με αυτή που περιεγράφηκε για τον υπολογισμό της αποτελεσματικότητας, **δηλαδή με σταθμισμένη αναγωγή από το επίπεδο του Υποέργου στο επίπεδο της Πράξης.**

Όπως και στην περίπτωση της μέτρησης της αποτελεσματικότητας, αφετηρία μερικές φορές ενδέχεται να είναι το επίπεδο της ολοκλήρωσης του Έργου. Η αποδοτικότητα ενός έργου αριθμητικά εκφράζεται από τον λόγο της φυσικής προς την οικονομική του ολοκλήρωση. Με άλλα λόγια, ο **Δείκτης Αποδοτικότητας** ενός έργου ισούται με τον λόγο του Δείκτη Αποτελεσματικότητας προς την Απορρόφηση.

Δείκτης Αποδοτικότητας(ΔΑδ)= ΔΑλ /Απορρόφηση

Οι δείκτες οι οποίοι εκτιμώνται σε αυτήν την ενότητα θα πρέπει να εξετασθούν με τρόπο συνδυασμένο προκειμένου να οδηγήσουν σε ασφαλή συμπεράσματα. Ένας ενδεχομένως υψηλός δείκτης αποδοτικότητας, μπορεί να συνοδεύεται από σημαντικά προβλήματα στο σχεδιασμό, όπως είναι οι ασαφείς ή υπό-εκτιμημένοι στόχοι οι οποίοι τίθενται. Για το λόγο αυτό, αποκτά ιδιαίτερη κρισιμότητα η συμβολή του αξιολογητή στον έλεγχο και την οριστικοποίηση ρεαλιστικών και μετρήσιμων ποσοτικών στόχων, πριν την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας.

Για την εκτίμηση της προόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου του προγράμματος, αντλούνται στοιχεία οικονομικής προόδου σε διάφορα χρονικά διαστήματα και υπολογίζεται ο λόγος «πιστοποιημένες δαπάνες» / «εγκεκριμένος προϋπολογισμός». Αναφορικά με το φυσικό αντικείμενο του έργου, υπολογίζεται ο λόγος «τιμή υλοποίησης» / «τιμή στόχου», από τον οποίο προκύπτει το ποσοστό (%) υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου του έργου.

2.2.3 Αξιολόγηση της Αποτελεσματικότητας και Αποδοτικότητας της Πράξης

Με βάση τις ανωτέρω μεθοδολογικές διευκρινήσεις ο υπολογισμός του **Σταθμισμένου Ποσοστού Φυσικής και Οικονομικής ολοκλήρωσης του έργου (Πράξης)** συνολικά στηρίζεται στην ακόλουθη μέθοδο:

1. Υπολογίζεται η χρηματοδοτική βαρύτητα Υποέργου ως ποσοστό επί του συνολικού προϋπολογισμού του Έργου προκειμένου να σταθμισθεί αρχικά η συνεισφορά στο **Έργο.**
2. Υπολογίζεται ο δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης ο οποίος προκύπτει από την ανάλυση της επίτευξης των δεικτών (… ωφελούμενοι έναντι στόχου ……). Επίσης υπολογίζεται ο δείκτης οικονομικής ολοκλήρωσης οποίος προκύπτει από την ανάλυση των Μηνιαίων Δελτίων Δαπανών.
3. Η χρηματοδοτική βαρύτητα του **έργου** πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο δείκτη φυσικής ολοκλήρωσης ο οποίος προκύπτει από την ανάλυση της επίτευξης των δεικτών και κατ' αυτό τον τρόπο προκύπτει ο σταθμισμένος δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης-αποτελεσματικότητας.
4. Αφού εξαχθούν οι δείκτες φυσικής και οικονομικής ολοκλήρωσης δύναται να εκτιμηθεί ο σταθμισμένος δείκτης φυσικής υλοποίησης ως συνολικό ποσοστό -δείκτης φυσικής υλοποίησης του **Έργου.**

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει την ανωτέρω εικόνα βηματικά

Πίνακας 3. Σταθμισμένο Ποσοστό Φυσικής και Οικονομικής ολοκλήρωσης του έργου(Πράξης)

α/α	ΠΡΟΥΠ/ΙΣΜΟΣ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΔΡΑΣΗΣ	ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΧΡΙ 15/12/2025	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
0	*2*	*3*	*4*	*5=3*4*	*6*	*7=6/2*	*8=4/7*
1	231.000.000	100,00%	100%	100%	158.917.854.7	68,8%	1,45
		100%		**100%**	158.917.854.7		**1,45**

Με βάση τα ανωτέρω ευρήματα από την μέτρηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της πράξης σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό **προκύπτει ότι η πράξη παρουσιάζει σχετικά ικανοποιητική αποτελεσματικότητα στο φυσικό αντικείμενο ενώ σε ικανοποιητικά επίπεδα κινείται και η αποδοτικότητα (οικονομικό αντικείμενο).**

Αναφορικά με την αποτελεσματικότητα του, ο **σχετικός σταθμισμένος δείκτης φυσικής υλοποίησης/ αποτελεσματικότητας υπολογίζεται σε 100%** (σταθμισμένη υλοποίηση του συνολικού φυσικού αντικειμένου του έργου) με βάση το ότι το πρόγραμμα βαίνει προς ολοκλήρωση, **τιμή που κρίνεται απόλυτα ικανοποιητική.**

Με βάση την χρηματοδοτική βαρύτητα του Υποέργου στην συνολική δημόσια δαπάνη του έργου και την πορεία υλοποίησης του έργου, η Πράξη εμφανίζει ποσοστό απορρόφησης μέχρι 28/02/2026της τάξης του **68,8%,**

Ο δε δείκτης αποδοτικότητας της Πράξης προκύπτει ίσος με 1,45 τιμή που εμφανίζεται **ως ικανοποιητική καθώς με την αναμενόμενη δήλωση δαπανών το επόμενο διάστημα ο δείκτης θα προσεγγίσει το 1 και δεν προκύψει υστέρηση ανάμεσα στο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου,**

3 Συνοπτική Παρουσίαση της Μεθοδολογίας και της Οργάνωσης της Έρευνας Πεδίου στο πλαίσιο της Αξιολόγησης

3.1 Σκοπός και Στόχοι της Παρούσας έρευνας

Στην παρούσα ενότητα περιλαμβάνεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την διενέργεια ηλεκτρονικής έρευνας πεδίου σε ωφελούμενους/ες του **«Προγράμματος Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών» με Κωδικό ΟΠΣ 6010734 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027»,**

3.1.1 Φάση 1: Οργάνωση και Περιγραφή του τρόπου υλοποίησης της Έρευνας

Δραστηριότητα 2.0: Οργάνωση της Έρευνας

Βασική δραστηριότητα πριν την έναρξη της έρευνας, είναι η οργάνωση της. Στο πλαίσιο αυτό ο ανάδοχος εφαρμόζοντας την μεθοδολογία την οποία εκπόνησε προέβη στις εξής ενέργειες:

- Αρχικά ο ανάδοχος αποτύπωσε τα στοιχεία πληροφόρησης που χρειάζονταν για να αντλήσει την πληροφόρηση.
- Διαμόρφωσε τα χρονοδιαγράμματα της έρευνας ανά φάση, έτσι ώστε να είναι ξεκάθαρες οι ημερομηνίες διενέργειας της έρευνας επεξεργασίας και λήψης των αποτελεσμάτων.
- Προετοίμασε ένα ενημερωτικό follow up μέσω επιστολής, όπου ενημέρωνε τους ερωτώμενους για την διεξαγωγή και τον σκοπό της έρευνας.
- Διαμόρφωσε οδηγίες προς τους αποδέκτες για την διεξαγωγή της έρευνας, προκειμένου να διευκολύνει την εξέλιξη της διαδικασίας της έρευνας.

Δραστηριότητα 2.1: Επιλογή Δείγματος και Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου της Έρευνας

Εξεταζόμενος Πληθυσμός

Ο πληθυσμός στόχος της έρευνας περιλάμβανε τους **ωφελούμενους του «Πρόγραμματος Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών», οι οποίοι εντάχθηκαν σε αυτό και έχουν ολοκληρώσει το πρόγραμμα την 20/02/2026**

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία της ΔΥΠΑ ο συνολικός εξεταζόμενος πληθυσμός που πληροί τα ανωτέρω κριτήρια ανέρχεται σε **30.508**, ωφελούμενους, ηλικίας 18-29 ετών. Δεν κρίθηκε σκόπιμο να εξεταστούν ωφελούμενοι/ες που δεν έχουν ολοκληρώσει το πρόγραμμα, καθώς στόχο της έρευνας δεν αποτελούσε μόνο η καταγραφή της πορείας υλοποίησης αλλά και η άντληση μίας σειράς επιπρόσθετων ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων για την απάντηση συγκεκριμένων αξιολογικών ερωτημάτων.

Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου

Αναφορικά με τον καθορισμό του βασικού μεθοδολογικού εργαλείου της έρευνας πεδίου, επιλέχθηκε να χρησιμοποιηθεί **Ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο** έρευνας πεδίου.

Το ερωτηματολόγιο αποτέλεσε το βασικό ερευνητικό εργαλείο για την αξιολόγηση της δράσης και την καταγραφή των απόψεων. Για το λόγο αυτό εμφατική σημασία δίδεται στον ορθολογικό και στοχευμένο σχεδιασμό του, ο οποίος εδράζεται στην επιστημονικά τεκμηριωμένη μεθοδολογία κατάρτισης ερωτηματολογίων και στις βασικές αρχές σχεδιασμού ερωτηματολογίων.

Για τη σύνταξη των ερωτηματολογίων ακολουθήθηκαν διαδοχικά στάδια σχεδιασμού, τα οποία αποτελούν το καταστάλαγμα πολυάριθμων μελετών και εμπειριών από διάφορους ερευνητές.

Πίνακας 4: Στάδια σχεδιασμού των ερωτηματολογίων της έρευνας πεδίου

Αριθμός Σταδίου	Είδος ενέργειας
Στάδιο 1:	Προκαταρτικές ενέργειες
Στάδιο 2:	Ενέργειες σχετικά με το περιεχόμενο των ερωτήσεων
Στάδιο 3:	Ενέργειες για τη διατύπωση των ερωτήσεων
Στάδιο 4:	Ενέργειες για τον τύπο των ερωτήσεων
Στάδιο 5:	Ενέργειες για τη σειρά των ερωτήσεων
Στάδιο 6:	Ενέργειες για τη διάταξη και εμφάνιση του ερωτηματολογίου
Στάδιο 7:	Προέλεγχος και αναθεώρηση του ερωτηματολογίου

Η διακίνηση των ερωτηματολογίων στους συμμετέχοντες στην έρευνα έγινε σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή και με τη σχετική επιστολή που έλαβαν.

Δραστηριότητα 2.2 Διενέργεια έρευνας πεδίου

Για την επιτυχημένη διεξαγωγή της έρευνας πεδίου ακολουθήθηκαν τα παρακάτω βήματα:

- **Α) Σύνταξη ερωτηματολογίου και δημιουργία Google Form.**

- **Β) Διαμόρφωση λίστας ερωτηθέντων**: Ο Ανάδοχος σε στενή συνεργασία και με τη συνδρομή **της Αναθέτουσας Αρχής** μερίμνησε προκειμένου να διασφαλιστεί ο τρόπος επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες στην έρευνα διαμορφώνοντας το προφίλ του δείγματος για την αποστολή του σχετικού ερωτηματολογίου στους ωφελούμενους του προγράμματος για να συμμετάσχουν στην έρευνα. Στην ενότητα αυτή τηρήθηκαν όλα όσα προβλέπονται σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων. **Τα ερωτηματολόγια ήταν ανώνυμα.** Υπογραμμίζεται, στο σημείο αυτό και για την ασφαλή υλοποίηση της έρευνας ότι κρίθηκε απαραίτητη η προστασία των προσωπικών δεδομένων των εμπλεκόμενων, διότι συνιστούσε ένα θέμα ύψιστης σημασίας τόσο λειτουργικά όσο και ως υποχρέωση συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τις αρχές που ορίζει ο **Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/679) – (GDPR).**
- **Γ) Αποστολή Ερωτηματολογίου**: Σε συνέχεια των παραπάνω βημάτων, από την **ΔΥΠΑ απεστάλη ο σύνδεσμος του ερωτηματολόγιου στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο των συμμετεχόντων**, το οποίο συνοδευόταν από σχετική επιστολή, αλλά και από οδηγίες σχετικά με την συμπλήρωση του.

Προκειμένου να ενημερώσει τους αποδέκτες της, η **Διεύθυνση Ψηφιακής Διακυβέρνησης της ΔΥΠΑ** κατόπιν συνεννόησης με τον Ανάδοχο, πραγματοποίησε εκ νέου ενημέρωση (follow up email) μέσω επαναποστολής σχετικής επιστολής που τους παροτρύνει να συμμετάσχουν στην έρευνα. Αυτή η ενέργεια αποσκοπούσε στο να μεγιστοποιηθεί ο βαθμός απόκρισης των ερωτώμενων στην έρευνα και να εξασφαλιστεί ένας ικανοποιητικός αριθμός συμπληρωμένων ερωτηματολογίων.

Η συμμετοχή της ΔΥΠΑ (Αναθέτουσας Αρχής) στην αποτελεσματική διεξαγωγή της έρευνας ήταν καθοριστική στην επιτυχία του αριθμού συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων μέσω της σχετικής επιστολής που απέστειλε μαζί με τον σύνδεσμο του ερωτηματολόγιου, η οποία τους παρακινούσε στην συμπλήρωση τους.

Παρατίθενται ενδεικτικά αξιολογικά θέματα και ερωτήματα της έρευνας που διενεργήθηκε:

1. **Συνάφεια**

- Δημογραφικά στοιχεία ωφελούμενων
- Γεωγραφική -περιφερειακή κατανομή
- Εκπαιδευτικό προφίλ
- Περιφερειακή κατανομή των ωφελούμενων
- Σε ποιο βαθμό το πρόγραμμα ανταποκρίθηκε στις ανάγκες των ωφελούμενων

- Σύνδεση του το προγράμματος με τις εθνικές και ευρωπαϊκές στρατηγικές

2. Αποτελεσματικότητα

- Εκτίμηση δείκτη αποτελεσματικότητας της πράξης
- Ποσοστό των ωφελούμενων που μετά τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα βελτίωσαν την θέση τους 6 μήνες ή ένα έτος μετά;
- Ποια είναι τα κύρια εμπόδια που αντιμετώπισαν οι ωφελούμενοι;
- Πώς αποτιμάται η ποιότητα των υπηρεσιών καθοδήγησης και που παρασχέθηκαν από την ΔΥΠΑ στο πλαίσιο του προγράμματος;

Στην παρούσα ενότητα περιλαμβάνεται η μεθοδολογία της διενέργειας έρευνας πεδίου με μεθοδολογικό εργαλείο που χρησιμοποίησε ο Ανάδοχος με στόχο να καταγράψει τα δημογραφικά στοιχεία των ομάδων στόχων της έρευνας, να αποτιμήσει την αποτελεσματικότητα του προγράμματος και να συλλέξει προτάσεις βελτίωσης για την υλοποίηση της δράσης για την επόμενη προγραμματική περίοδο.

3.1.2 Φάση 2: Τεχνική Επεξεργασία προσαρμογή, οργάνωση, αποσφαλματοποίηση, πρωτογενής στατιστική επεξεργασία και εξαγωγή αποτελεσμάτων

Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν η συγκέντρωση και επεξεργασία των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου σε ωφελούμενους/ες του **«Προγράμματος Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών» με Κωδικό ΟΠΣ 6010734 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027»,**

Μέσω των στοιχείων που προέκυψαν από την συλλογή των ερωτηματολόγιων, ο Ανάδοχος αποδελτίωσε τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, προκειμένου να εξάγει συμπεράσματα και πορίσματα για την αποτελεσματικότητα και την επίτευξη των στόχων της δράσης. Αναλυτικότερα, ακολούθως παρουσιάζονται τα στάδια που περιλάμβανε η Φάση:

Πίνακας 6: Φάσεις εκτέλεσης της επεξεργασίας των δεδομένων της έρευνας πεδίου σε συμμετέχοντες του προγράμματος

Φάσεις	**Εργασίες που εκτελέστηκαν**
Α΄ Στάδιο: Έλεγχος των Δεδομένων της Έρευνας Πεδίου	Αρχικά διεξήχθη δειγματοληπτικός ποιοτικός έλεγχος για την εξασφάλιση της ορθής συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων. Η αξιολόγηση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια προγραμμάτων επεξεργασίας δεδομένων. Κάθε ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από τον χρήστη καταχωρήθηκε σε βάση δεδομένων, η οποία παρέχει τη δυνατότητα επεξεργασίας και ανάλυσης των ευρημάτων. Επιπλέον κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης δραστηριότητας λαμβάνει χώρα και ο έλεγχος των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από τα ερωτηματολόγια. Ειδικότερα πραγματοποιήθηκαν: 1. Δειγματοληπτικός έλεγχος των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων για να διαπιστωθεί η σωστή και πλήρης συμπλήρωσή τους. Τυπικά το στάδιο αυτό περιλάμβανε συμπλήρωση τυχόν εμφανών παραλείψεων ή διόρθωση εμφανών λαθών, ενώ οι διορθωτικές ενέργειες φτάνουν μέχρι και την ακύρωση του ερωτηματολογίου στην περίπτωση υπερβολικού πλήθους παραλείψεων ή λαθών που δεν επιδέχονται διόρθωση. 2. Διασταύρωση επιμέρους στοιχείων που δόθηκαν από τους συμμετέχοντες, με στοιχεία από άλλες πηγές ώστε να διαπιστωθεί ο βαθμός λαθών και παραλείψεων. 3. Στατιστικός έλεγχος της αξιοπιστίας των απαντήσεων.

Φάσεις	**Εργασίες που εκτελέστηκαν**
Β ΄Στάδιο: Επεξεργασία των Δεδομένων της Έρευνας Πεδίου.	Η συλλογή αριθμητικών ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων είναι αναπόσπαστο μέρος κάθε ερευνητικής δραστηριότητας. Η στατιστική ανάλυση και επεξεργασία τους είναι απαραίτητη διαδικασία για την εξαγωγή συμπερασμάτων και τη λήψη αποφάσεων. Για την επεξεργασία των στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές στατιστικής ανάλυσης ανάλογα με τη φύση των επιζητούμενων πληροφοριών, το είδος των μεταβλητών καθώς και τις κλίμακες μέτρησης. Η καταγραφή των ερωτηματολογίων και η εισαγωγή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω google form, ενώ κατά την εξαγωγή συμπερασμάτων, λήφθηκαν υπόψη σημαντικές στατιστικές παράμετροι. Η βάση δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε παρέχει την δυνατότητα αυτόματης πινακοποίησης και διαγραμματικής απεικόνισης των αποτελεσμάτων. Χρησιμοποιήθηκαν ορισμένοι βασικοί στατιστικοί δείκτες κατηγοριοποίησης των εκάστοτε δεδομένων, ενώ έγινε χρήση διαφόρων γραφημάτων έτσι ώστε να επιτευχθεί μια πλήρης απεικόνιση των επιμέρους αποτελεσμάτων. Η επιλογή των κατάλληλων αριθμητικών και γραφικών μεθόδων έγινε με βάση τον τύπο μεταβλητής που ο ανάδοχος έκρινε ότι έπρεπε να παρουσιαστεί. Σχετικά με την ανάλυση των στοιχείων, μεθοδολογικά χρησιμοποιήθηκαν γενικά παραδεκτές τεχνικές οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο της στατιστικής συμπερασματολογίας (statistical inference). Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκαν συμπληρωματικές μέθοδοι οι οποίες ελέγχουν την πληρότητα στοχαστικών υποθέσεων κάτω από την ισχύ των οποίων παρέχονται ακριβείς εκτιμήσεις και κατ' επέκταση ασφαλή συμπεράσματα.

Φάσεις	**Εργασίες που εκτελέστηκαν**
Γ Στάδιο: *Εξαγωγή συμπερασμάτων της Έρευνας Πεδίου*.	Η παρούσα διαδικασία συνέβαλε στην σύνθεση και σύγκριση των διαθέσιμων στοιχείων. Η συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών οδηγεί σε σαφή αποτελέσματα και συμπεράσματα. Τα στοιχεία που προέκυψαν από την ηλεκτρονική έρευνα και την επεξεργασία των ερωτηματολογίων στα οποία κλήθηκαν να απαντήσουν οι ωφελούμενοι επιτρέπουν την σκιαγράφηση του προφίλ τους και την σύγκριση των χαρακτηριστικών τους με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά του συνόλου των ωφελούμενων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος και η αξιοπιστία των συμπερασμάτων της Έρευνας για το σύνολο του ωφελούμενου πληθυσμού.
Δ΄ Στάδιο: *Συγκριτική ανάλυση και αξιολόγηση*	Στο εν λόγω στάδιο ο ανάδοχος εφάρμοσε τη διαδικασία της συγκριτικής ανάλυσης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της παρούσας πρωτογενούς έρευνας, με σκοπό την βαθύτερη κατανόηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της.

3.1.3 Φάση 3: Σύνταξη Τελικής Έκθεσης της Έρευνας Πεδίου

Σύνταξη Τελικής Έκθεσης	
Η συγκεκριμένη φάση περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες συμπληρωματικά με τις προηγούμενες προκειμένου να εκπονήσει την έρευνα πεδίου . Στο πακέτο αυτό, πραγματοποιήθηκε αποτίμηση της συμβολής της Πράξης μέτρησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της πράξης και τέλος, καταγραφή προβλημάτων και δυσκολιών αλλά και διαμόρφωση προτάσεων.	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ**
Δ3.1: Αποτίμηση της συμβολής της δράσης και σχολιασμός των ευρημάτων της έρευνας σε όλες τις ομάδες -στόχους Δ3.2: Καταγραφή προβλημάτων, δυσκολιών και εξαγωγή συμπερασμάτων Δ3.3: Καταγραφή Προτάσεων δράσεων και πολιτικών για την βελτίωση της δράσης	*Εργαλεία:* - *Συλλεχθέντα Ερωτηματολόγια μέσω της Έρευνας* - *Ποσοτικά και Ποιοτικά Ευρήματα* - *Προτάσεις ερωτώμενων*

Ο Σύμβουλος έχοντας καταγράψει τις απόψεις των ερωτώμενων, και έχοντας προχωρήσει στην αποτίμηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της δράσης οδηγείται στην εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων και πορισμάτων βασιζόμενος στα αποτελέσματα της έρευνας.

4 Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της Έρευνας Πεδίου σε συμμετέχοντες της πράξης

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου στους συμμετέχοντες της δράσης **«Πρόγραμμα Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών» με Κωδικό ΟΠΣ 6010734 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027»,**

4.1 Βασικά ευρήματα της Έρευνας Πεδίου

Τα ερωτηματολόγια, τα οποία απεστάλησαν στους ωφελούμενους της δράσης **«Πρόγραμμα Απόκτησης Επαγγελματικής Εμπειρίας – Προεργασία για νέους ανέργους 18 – 29 ετών»**, ανέρχονται σε **30.508** και μέχρι την καταληκτική ημερομηνία συμπλήρωσής τους (28-02-2026), είχαν συμπληρωθεί **2.794** ερωτηματολόγια από τους ωφελούμενους.

Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε **ποσοστό απόκρισης (response rate) 9%** και κρίνεται ως ένα αρκετά ικανοποιητικό ποσοστό για την ανάλυση και επεξεργασία των απαντήσεων. Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους συμμετέχοντες συγκεντρώθηκαν, καταχωρήθηκαν σε βάση δεδομένων, επεξεργάστηκαν, και παρατίθενται παρακάτω, συνοδευόμενες από τα σχετικά ευρήματα-συμπεράσματα.

Κατωτέρω παρουσιάζονται τα βασικά ευρήματα της έρευνας πεδίου

Γενικά χαρακτηριστικά των ωφελούμενων της έρευνας πεδίου

Τα στοιχεία που προέκυψαν από την ηλεκτρονική έρευνα και την επεξεργασία των ερωτηματολογίων στα οποία κλήθηκαν να απαντήσουν οι ωφελούμενοι/ες του προγράμματος "(**Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας-προεργασία, με έμφαση σε νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών)"** επιτρέπουν την σκιαγράφηση του προφίλ τους, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος και η αξιοπιστία των συμπερασμάτων της Έρευνας για το σύνολο του ωφελούμενου πληθυσμού.

Πρόκειται για νέα άτομα (18-29 ετών) με ποικίλο επαγγελματικό και εκπαιδευτικό υπόβαθρο, που μέσω του προγράμματος τοποθετήθηκαν σε επιχειρήσεις σε διαφορετικούς τομείς της οικονομίας, με κοινή συνισταμένη την ενίσχυση της επαγγελματικής τους εμπειρίας.

Τα προγράμματα για την απόκτηση της επαγγελματικής εμπειρίας των νέων θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικά, τόσο γιατί συμβάλουν στην τόνωση της απασχόλησης τους αλλά και γιατί δίνουν την ευκαιρία στις επιχειρήσεις να επενδύσουν σε νέους ανθρώπους καταπολεμώντας τη νεανική ανεργία.

Φύλο

Αναφορικά με τη σύνθεση του δείγματος ως προς το φύλο των συμμετεχόντων στην έρευνα για το πρόγραμμα της ΔΥΠΑ «Α**πόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας – προεργασίας για νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών**», καταγράφεται μια σαφής υπεροχή των γυναικών. Όπως αποτυπώνεται στο **Διάγραμμα 1**, το **77,2%** των αποκρίσεων προέρχεται από γυναίκες, ενώ το ποσοστό των ανδρών περιορίζεται στο **22,8%**.

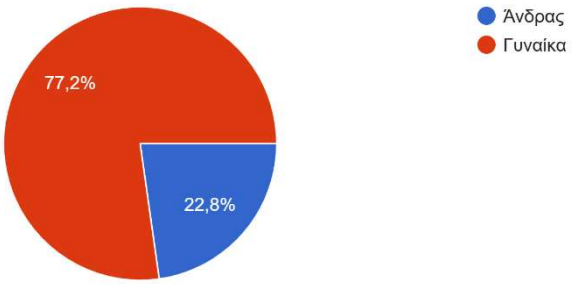

Διάγραμμα 1.Κατανομή Συμμετεχόντων στην έρευνα ανά Φύλο

Εκπαιδευτικό επίπεδο

Η ερώτηση εξετάζει το **εκπαιδευτικό υπόβαθρο** των ωφελουμένων, καθώς η εκπαίδευση αποτελεί δείκτη για το προφίλ του ανθρώπινου δυναμικού.

Στο παρακάτω διάγραμμα **(βλ. Διάγραμμα 2)** αποτυπώνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτηθέντων.

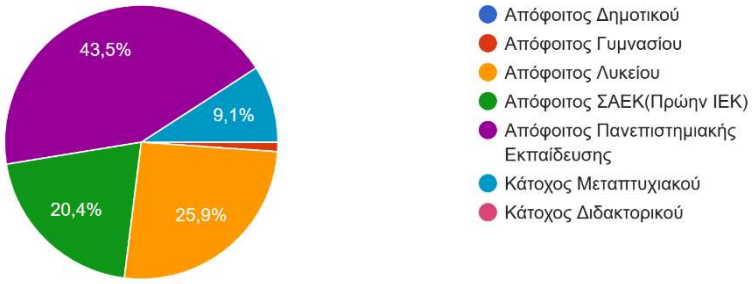

Διάγραμμα 2.Εκπαιδευτικό Επίπεδο Ερωτηθέντων της Έρευνας

Παρατηρείται στα πλαίσια της έρευνας ότι το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν **οι απόφοιτοι/ες Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης με 43,9%** και ακολουθούν **οι απόφοιτοι Λυκείου στο 25,9% αντίστοιχα**.

Αξιοσημείωτη είναι η συμμετοχή και των **αποφοίτων ΣΑΕΚ με 20,4%** καθώς και **αποφοίτων μεταπτυχιακού με 9,1%.**

Σε γενικές γραμμές διαπιστώνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικό εκπαιδευτικό επίπεδο των συμμετεχόντων, με τους αποφοίτους δημοτικού και γυμνασίου να καταλαμβάνουν μικρή ποσοστιαία θέση

Περιφερειακή κατανομή των ωφελούμενων της έρευνας

Με βάση τις απαντήσεις της έρευνας η προέλευση των συμμετεχόντων ανά περιφέρεια έχει ως εξής:

1. Κεντρικής Μακεδονίας: 24,9%
2. Αττικής: 18,3%
3. Δυτικής Ελλάδας: 10,9%
4. Θεσσαλίας: 10,9%
5. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης: 8%

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και η Περιφέρεια Αττικής έχουν το μεγαλύτερα ποσοστά συμμετεχόντων της έρευνας γεγονός που συνάδει με την υψηλή πυκνότητα πληθυσμού και τη διαθεσιμότητα θέσεων προεργασίας σε αυτές τις περιοχές.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η παρουσία της Δυτικής Ελλάδας και της Θεσσαλίας, οι οποίες καταγράφουν διψήφια ποσοστά συμμετοχής, υπογραμμίζοντας τη σημασία του προγράμματος για την ενίσχυση της νεανικής απασχόλησης και στην

περιφέρεια. Αντιθέτως, οι νησιωτικές περιφέρειες εμφανίζουν χαμηλότερα ποσοστά απόκρισης,

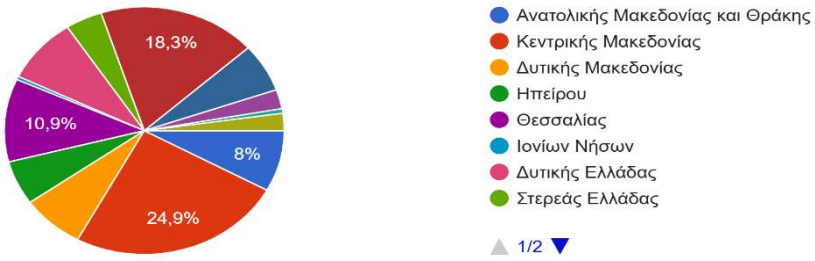

Διάγραμμα 3.Περιφερειακή κατανομή των συμμετεχόντων της έρευνας

Ηλικιακή κατηγορία συμμετεχόντων της έρευνας

Η ηλικιακή κατανομή των συμμετεχόντων στην έρευνα παρουσιάζει μια ισορροπημένη εικόνα εντός του ηλικιακού εύρους των ωφελουμένων 18-29 ετών που ορίζει το πρόγραμμα.

Συγκεκριμένα, η πλειονότητα των ωφελουμένων ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία **25-29 ετών**, η οποία συγκεντρώνει το **52%** των απαντήσεων. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα **18-24 ετών**, η οποία αποτελεί το **48%** του δείγματος της έρευνας. **(βλ. Διάγραμμα 4)**.

Η κατανομή αυτή επιβεβαιώνει ότι η δράση ανταποκρίνεται με παρόμοια ένταση στις ανάγκες τόσο των νεότερων ατόμων που εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας, όσο και εκείνων που βρίσκονται σε ωριμότερο στάδιο και αναζητούν την βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας.

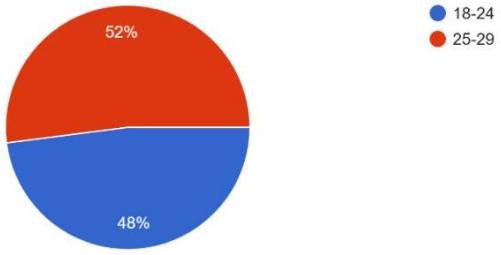

Διάγραμμα 4.Αποτύπωση ηλικιακής κατηγορίας; συμμετεχόντων στο πρόγραμμα

Χρονικό διάστημα ανεργίας συμμετεχόντων

Το διάγραμμα αποτυπώνει τη **διάρκεια της ανεργίας των ωφελούμενών πριν από την είσοδό τους στο πρόγραμμα**.

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων **(83.7%)** βρισκόταν σε κατάσταση ανεργίας για μικρό χρονικό διάστημα, γεγονός που υποδηλώνει ότι το πρόγραμμα λειτουργεί αποτελεσματικά στην πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας για τους νέους.

- Η πλειονότητα των συμμετεχόντων ήταν άνεργοι/ες **«0 έως 6 μήνες»** καταδεικνύοντας το πρόγραμμα λειτουργεί ως σημαντικό εργαλείο για την πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας.
- 15% των συμμετεχόντων ήταν μακροχρόνια άνεργοι και παρέμενε εκτός εργασίας για μεγαλύτερο διάστημα, στοιχείο που υπογραμμίζει τη σημασία τέτοιων δράσεων για την επανένταξη ατόμων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας για παρατεταμένο χρόνο.

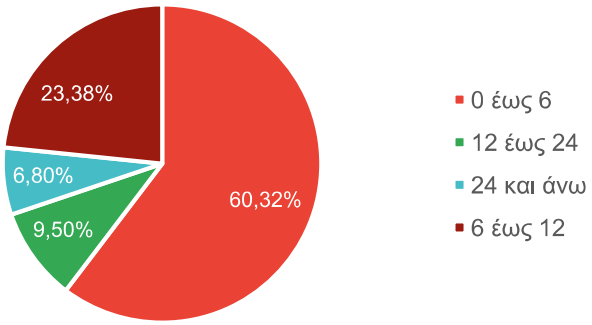

Διάγραμμα 5.Χρονικό διάστημα ανεργίας των συμμετεχόντων

Τομέας που άνηκε η επιχείρηση στην οποία εντάχθηκαν οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα

Στον τομέα της Παροχής Υπηρεσιών εντοπίζεται το 25,7% των τοποθετήσεων Ακολουθεί ο κλάδος του Εμπορίου και των Πωλήσεων με ποσοστό 24,6%, γεγονός που αναδεικνύει τη δυναμική των δύο αυτών κλάδων στην απορρόφηση νέου ανθρώπινου δυναμικού.

Σημαντική παρουσία καταγράφεται επίσης στον τομέα της Υγείας και Πρόνοιας (10,5%), καθώς και στον Τουρισμό και την Εστίαση (8,8%).Οι υπόλοιπες θέσεις διαμοιράζονται σε κλάδους όπως οι Τεχνικές Ειδικότητες, η Πληροφορική, η Εκπαίδευση και τα Logistics, καταδεικνύοντας τη διασπορά της δράσης σε όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας.

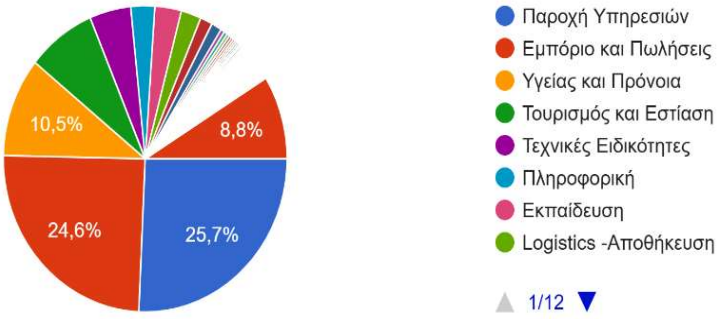

Διάγραμμα 6.Τομέας της επιχείρησης στην οποία εντάχθηκαν οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα

Αξιολόγηση της θέσης που τους προσφέρθηκε σε σχέση με τις ανάγκες τους για θετικές προοπτικές στην αγορά εργασίας

Η συντριπτική πλειονότητα των ωφελουμένων αξιολογεί θετικά τη θέση προεργασίας που τους προσφέρθηκε, γεγονός που αναδεικνύει την επιτυχία της διαδικασίας σύζευξης μεταξύ των προσόντων των νέων και των απαιτήσεων των επιχειρήσεων.

Συγκεκριμένα, το 43,5% των ερωτηθέντων χαρακτηρίζει τη θέση ως «Πολύ Ικανοποιητική» και το 35,4% ως «Ικανοποιητική» σε σχέση με τις ανάγκες τους για την είσοδο στην αγορά εργασίας. Η θετική αυτή αποτίμηση (συνολικά 78,9%) καταδεικνύει ότι οι προσφερόμενες θέσεις ανταποκρίθηκαν στις προσδοκίες των νέων για την απόκτηση ουσιαστικής επαγγελματικής εμπειρίας και τη βελτίωση της απασχολησιμότητάς τους.

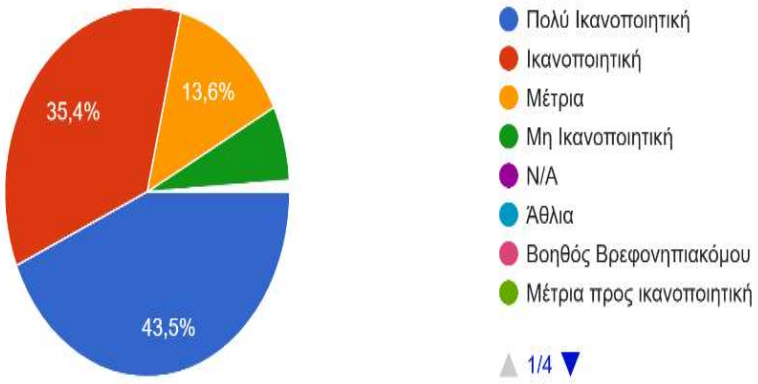

Διάγραμμα 7. Αξιολόγηση της θέσης που προσφέρθηκε στους συμμετέχοντες στην επιχείρηση σε σχέση με τις ανάγκες τους

Προγενέστερη εκπαίδευση ή κατάρτιση σε θέματα που αφορούν τη θέση που σάς προσφέρθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει μια σχεδόν ισορροπημένη κατανομή, καθώς το **49% των ωφελουμένων διέθετε σχετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο**, ενώ το 51% δεν είχε προηγούμενη εξειδίκευση στο αντικείμενο.

Το εύρημα αυτό υπογραμμίζει τη διττή συνεισφορά της δράσης: αφενός επιτρέπει σε νέους με σχετικές σπουδές να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους στην πράξη και αφετέρου λειτουργεί ως εφαλτήριο απόκτησης νέων επαγγελματικών γνώσεων

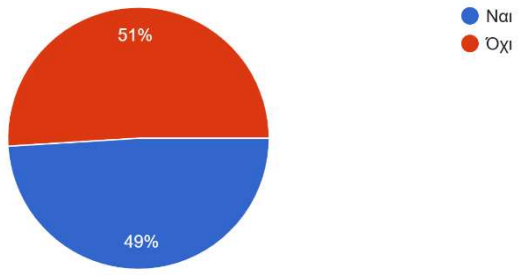

Διάγραμμα 8 Προγενέστερη εκπαίδευση ή κατάρτιση σε θέματα σχετικά με τη θέση που έλαβε ο συμμετέχων στο πρόγραμμα

Προγενέστερη εργασιακή εμπειρία στην ειδικότητα που τους προσφέρθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος

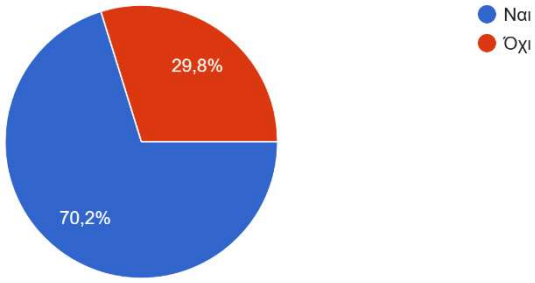

Διάγραμμα 9.Προγενέστερη εργασιακή εμπειρία στην ειδικότητα που συμμετείχατε στο πρόγραμμα

Από τις απαντήσεις των ωφελουμένων προκύπτει ότι ένα σημαντικό ποσοστό των συμμετεχόντων διέθετε ήδη εργασιακή εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης προεργασίας τους.

Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι το πρόγραμμα λειτούργησε συμπληρωματικά στην, δίνοντας τη δυνατότητα στους νέους να εφαρμόσουν στην πράξη τις ακαδημαϊκές ή τεχνικές γνώσεις που είχαν αποκτήσει. Παράλληλα, η ύπαρξη ωφελουμένων χωρίς προγενέστερη εξειδίκευση αναδεικνύει την αξία του προγράμματος ως αφετηρία για την εκμάθηση ενός νέου επαγγελματικού αντικειμένου από μηδενική βάση.

Αξιολόγηση του προγράμματος για την απόκτηση νέων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων με στόχο τη μόνιμη απασχόληση

Η πλειονότητα των ωφελουμένων αξιολογεί το πρόγραμμα πολύ θετικά («Πολύ Ικανοποιητικό» ή «Ικανοποιητικό») ως προς τη συμβολή του στην απόκτηση νέων επαγγελματικών εφοδίων.

Η απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων στο αντικείμενο της θέσης προεργασίας αναδεικνύεται σε κυρίαρχο παράγοντα επιτυχίας, καθώς οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι οι γνώσεις που αποκόμισαν ενισχύουν σημαντικά τις προοπτικές τους για την εύρεση μόνιμης απασχόλησης.

Η προστιθέμενη αξία της δράσης, υπογραμμίζει την αποτελεσματικότητα του προγράμματος στη γεφύρωση του κενού μεταξύ θεωρητικής εκπαίδευσης και πρακτικής εφαρμογής στην αγορά εργασίας

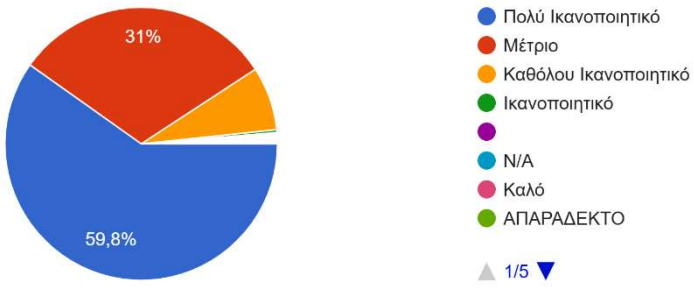

Διάγραμμα 10.Αξιολόγηση προγράμματος ως προς την απόκτηση νέων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων με σκοπό τη μόνιμη απασχόληση

Αξιολόγηση υποστήριξης που είχαν οι συμμετέχοντες από την ΔΥΠΑ προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα

Η υποστήριξη που παρείχε η ΔΥΠΑ στους ωφελούμενους κατά τη διαδικασία ένταξής τους στο πρόγραμμα αξιολογείται ως ιδιαίτερα θετική, με το 70,6% των ερωτηθέντων να τη χαρακτηρίζει «Ικανοποιητική».

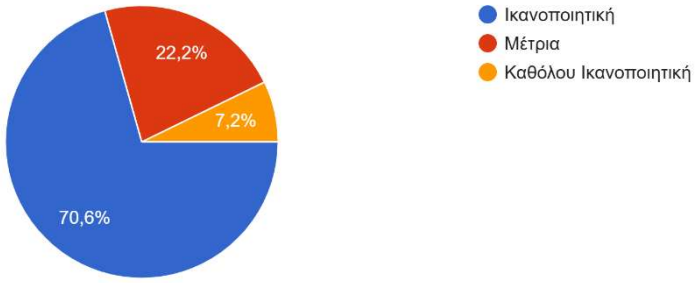

Διάγραμμα 11.Αξιολόγηση υποστήριξης συμμετεχόντων από ΔΥΠΑ προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα

Αξιολόγηση της υποστήριξης από τα στελέχη της επιχείρησης κατά της διάρκεια του προγράμματος

Ιδιαίτερα υψηλά είναι τα επίπεδα ικανοποίησης από την καθοδήγηση εντός των επιχειρήσεων, καθώς το 55,6% δηλώνει «Πολύ Ικανοποιημένο» και το 23,7% «Ικανοποιημένο». Η υποστήριξη τους από τις επιχειρήσεις κρίνεται σημαντική, καθώς η αποτελεσματική μετάδοση γνώσης και η ομαλή ενσωμάτωση στο εργασιακό περιβάλλον αποτελούν τους βασικούς πυλώνες για την επιτυχή ολοκλήρωση της προεργασίας.

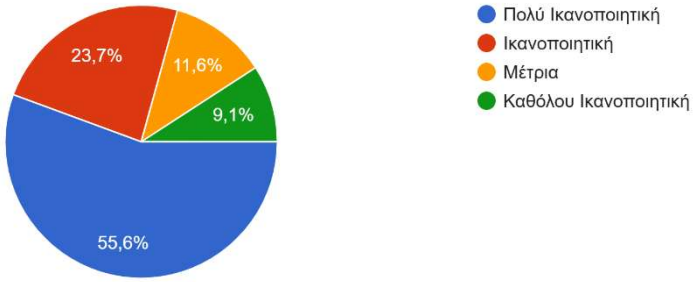

Διάγραμμα 12.Αξιολόγηση υποστήριξης συμμετεχόντων από τα στελέχη της επιχείρησης

Είδος προβλημάτων που συνάντησαν οι συμμετέχοντες κατά την υλοποίηση του προγράμματος

Μεταξύ των συμμετεχόντων που ανέφεραν δυσκολίες, ως κυριότερα ζητήματα αναδεικνύονται η μη επαρκής συνεργασία με στελέχη της επιχείρησης (30,9%) και η αναντιστοιχία του αντικειμένου προεργασίας με τις αρχικές δηλώσεις (24,1%). Τα ευρήματα αυτά καταδεικνύουν την ανάγκη για αυστηρότερη εποπτεία των θέσεων προεργασίας ώστε να διασφαλίζεται ότι το περιεχόμενο της απασχόλησης παραμένει συναφές με τους στόχους του προγράμματος.

Διάγραμμα 13.Είδος προβλημάτων που συνάντησαν οι συμμετέχοντες κατά την υλοποίηση του προγράμματος

Σημερινή εργασιακή κατάσταση

Τα ευρήματα της έρευνας καταγράφουν μια **θετική εικόνα για την επαγγελματική προοπτική των συμμετεχόντων μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος**.

Σημαντικό τμήμα των συμμετεχόντων της έρευνας (37,1%) δηλώνει ότι εργάζεται ήδη με καθεστώς πλήρους απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, με μερική απασχόληση (12%), και πρακτικά ένας στους δυο ωφελούμενους μετά το πρόγραμμα παραμένει στην αγορά εργασίας.

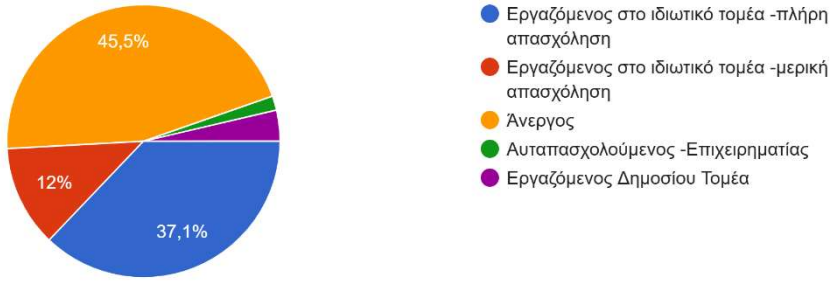

Διάγραμμα 14.Σημερινή εργασιακή κατάσταση συμμετεχόντων

Το 45,5% των συμμετεχόντων μετά το πρόγραμμα δηλώνουν ότι είναι άνεργοι ενώ επίσης μικρά ποσοστά εντοπίζονται σε αυτοαπασχόληση και εργαζόμενους/ες δημοσίου τομέα προκύπτει ότι πάνω από τους μισούς ωφελούμενους παραμένουν ενεργοί στην αγορά εργασίας

Είναι αξιοσημείωτο ότι **το 42,4% όσων εργάζονται παρέμεινε στην επιχείρηση όπου πραγματοποίησε την προεργασία, γεγονός που αποδεικνύει ότι το πρόγραμμα είχε περαιτέρω θετικά αποτελεσματικά και η υπόδειξη της ΔΥΠΑ στην επιχείρηση ήταν στοχευμένη**
Το υπόλοιπο 57,6% βρήκε απασχόληση σε επιχειρήσεις εκτός αυτής που έκανε προεργασία, γεγονός που υποδηλώνει ότι η προεργασία λειτουργεί θετικά στην προοπτική της ένταξης στη ευρύτερη αγορά εργασίας

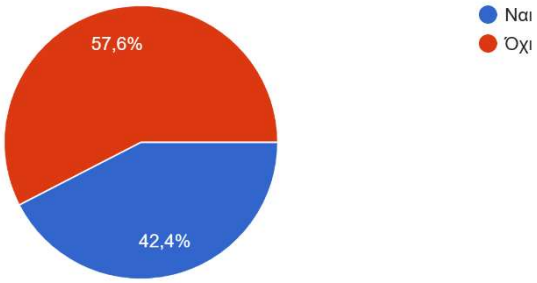

Διάγραμμα 15.Η θέση εργασίας σας είναι στην επιχείρηση που πραγματοποιήσατε το πρόγραμμα

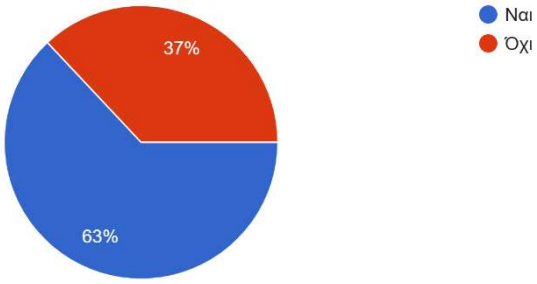

Διάγραμμα 16.Η θέση εργασίας είναι συναφής με την θέση στην οποία αποκτήσατε επαγγελματική εμπειρία στο πρόγραμμα

Η συντριπτική πλειονότητα, σε ποσοστό 63%, δηλώνει ότι η τρέχουσα εργασία του είναι συναφής με το αντικείμενο του προγράμματος (Διάγραμμα 16) . Το εύρημα αυτό επικυρώνει τη στόχευση της δράσης, καθώς οι δεξιότητες που αναπτύχθηκαν κατά το επτάμηνο της προεργασίας μεταφέρονται επιτυχώς στη μετέπειτα επαγγελματική πορεία των νέων.

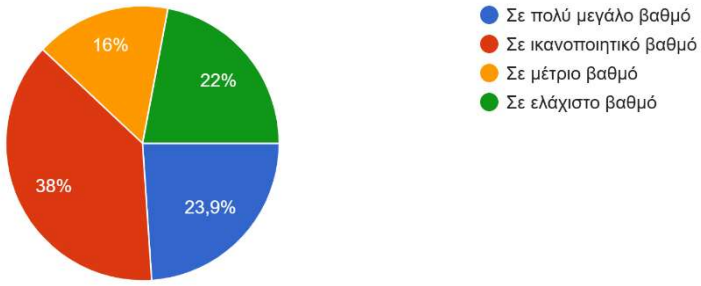

Διάγραμμα 17.Εφόσον απαντήσατε ότι εργάζεστε σήμερα, σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το πρόγραμμα συνέβαλλε στην ένταξή σας στην αγορά εργασίας;

Η πλειονότητα των ερωτηθέντων (61,9%) αναγνωρίζει τη θετική συνεισφορά του προγράμματος, με το 23,9% να θεωρεί ότι συνέβαλε σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και το 38% σε «ικανοποιητικό βαθμό»

Ερωτήσεις για συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι είναι άνεργοι

Σχετικά με τους ωφελούμενους που παραμένουν εκτός απασχόλησης, το 68,6% δηλώνει ότι βρίσκεται σε ενεργή αναζήτηση εργασίας. Το εύρημα αυτό υποδεικνύει ότι το πρόγραμμα πέτυχε να διατηρήσει τους νέους ενεργούς στην αγορά εργασίας, αποτρέποντας την αποθάρρυνση και την αδράνεια.

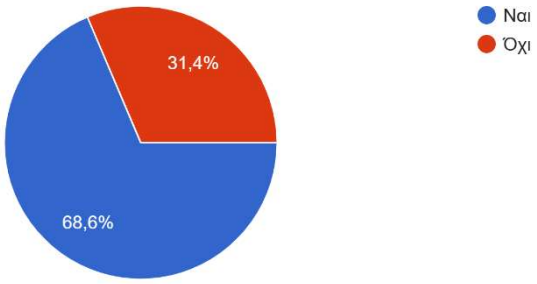

Διάγραμμα 18.Αναζητάτε ή όχι εργασία σήμερα

Σημαντικότερα πρακτικά αποτελέσματα του προγράμματος απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας

Ως το σημαντικότερο όφελος αναδεικνύεται η απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων και εμπειρίας (51,9%), ακολουθούμενη από την οικονομική ενίσχυση (21,6%). Η ιεράρχηση αυτή αναδεικνύει ότι οι νέοι αντιμετωπίζουν το πρόγραμμα πρωτίστως ως ευκαιρία επαγγελματικής εξέλιξης

Διάγραμμα 19.Τα σημαντικότερα πρακτικά αποτελέσματα του προγράμματος απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας

Διατύπωση προτάσεων για την εφαρμογή του προγράμματος

Η συγκεκριμένη ερώτηση διερευνά τις απόψεις των ωφελουμένων σχετικά με τις βελτιώσεις που θα μπορούσαν να καταστήσουν τη δράση πιο αποδοτική στο μέλλον.

Ως σημαντικότερη παρέμβαση αναδεικνύεται η **απλοποίηση των διαδικασιών ένταξης** στο πρόγραμμα, η οποία συγκεντρώνει το **30,7%** των προτιμήσεων, υποδεικνύοντας την ανάγκη για μείωση του διοικητικού φόρτου.

Ακολουθεί η πρόταση για **υποστήριξη από Εργασιακούς Συμβούλους της ΔΥΠΑ** προς τις επιχειρήσεις και τους συμμετέχοντες (**25,8%**), γεγονός που υπογραμμίζει την αξία της καθοδήγησης καθ' όλη τη διάρκεια της προεργασίας.

Το **25,1%** των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η **ταυτόχρονη εξ αποστάσεως επαγγελματική κατάρτιση (e-learning)** σε θέματα της ειδικότητας θα προσέδιδε μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία στην εμπειρία τους.

Τέλος, ένα ποσοστό **11,7%** εισηγείται την ανάληψη δράσεων για **ευρύτερη δημοσιότητα** του προγράμματος, ώστε να φτάσει η πληροφορία σε περισσότερους δυνητικούς ωφελούμενους. Τα ευρήματα αυτά καταδεικνύουν ότι οι νέοι επιζητούν ένα πιο ευέλικτο πλαίσιο υλοποίησης, ενισχυμένο με συμβουλευτική υποστήριξη και συμπληρωματική εκπαίδευση.

Διάγραμμα 20.Ενδεικτικές προτάσεις για αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας

5 Συμπεράσματα

Τα γενικά συμπεράσματα, τα οποία προκύπτουν από την αξιολόγηση της Πράξης **«Απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας-προεργασία, με έμφαση σε νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών»,** παρουσιάζονται παρακάτω:

- **Η αρχική κατανομή των ωφελούμενων της Πράξης, ανερχόταν σε 25.000 άτομα και αυξήθηκε σε 28.700. Οι τελικοί ωφελούμενοι έφτασαν τους 30.508,** γεγονός που σημαίνει ότι η επίτευξη του φυσικού αντικειμένου **υπερέβη τον στόχο του Τεχνικού Δελτίου Προτεινόμενης Πράξης**. Το αποτέλεσμα αυτό καταδεικνύει την ιδιαίτερα υψηλή αποτελεσματικότητα και την πλήρη επιτυχία της δράσης.
- Με βάση τα ευρήματα από τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της Πράξης, προκύπτει ότι το πρόγραμμα παρουσιάζει εξαιρετική αποτελεσματικότητα στο φυσικό του αντικείμενο. Ο σχετικός σταθμισμένος δείκτης φυσικής υλοποίησης υπολογίζεται σε 100%, καθώς οι ωφελούμενοι (30.508) κάλυψαν πλήρως τον αναθεωρημένο στόχο των θέσεων. Παράλληλα, η αποδοτικότητα (οικονομικό αντικείμενο) κινείται σε απόλυτα ικανοποιητικά επίπεδα, με τον δείκτη αποδοτικότητας να διαμορφώνεται στο 1,45 και το ποσοστό απορρόφησης στο 68,8%
- Αναφορικά με τη σύνθεση του δείγματος ως προς το φύλο, καταγράφεται μια συντριπτική υπεροχή των γυναικών. Συγκεκριμένα, **το 77,2% των αποκρίσεων προέρχεται από γυναίκες, ενώ το ποσοστό των ανδρών περιορίζεται στο 22,8%.**
- Το πρόγραμμα προσέλκυσε σε μεγάλο βαθμό αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης , με το **43,9% να είναι απόφοιτοι Πανεπιστημίου**.
- Η έρευνα αναδεικνύει την υψηλή συνάφεια της δράσης με τις ανάγκες των νέων: **78,9% των ωφελούμενων δηλώνουν ότι η θέση προεργασίας ήταν σημαντική για την εισαγωγή τους στην αγορά εργασίας**. Επιπλέον, το πρόγραμμα λειτούργησε αποτελεσματικά για την απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων, με τη συντριπτική πλειονότητα να θεωρεί ότι η εμπειρία που αποκόμισε αποτελεί πλέον το ισχυρότερο εφόδιο για τη μόνιμη απασχόλησή του.
- Τα ευρήματα της έρευνας καταγράφουν **θετικά αποτελέσματα για την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος.** Σημαντικό τμήμα των συμμετεχόντων της έρευνας (37,1%) δηλώνει ότι εργάζεται ήδη με καθεστώς πλήρους απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, με μερική απασχόληση (12%), Το 45,5% των συμμετεχόντων μετά το πρόγραμμα δηλώνουν ότι είναι άνεργοι ενώ επίσης μικρά ποσοστά εντοπίζονται σε αυτοαπασχόληση και εργαζόμενους/ες δημοσίου τομέα προκύπτει ότι πάνω από τους μισούς ωφελούμενους παραμένουν ενεργοί στην αγορά εργασίας

- Το πρόγραμμα λειτούργησε αποτελεσματικά ως προθάλαμος για μόνιμη πρόσληψη καθώς **το 42,4% των ωφελούμενων που δήλωσαν ότι εργάζονται σήμερα, συνεχίζουν να απασχολούνται στην ίδια επιχείρηση όπου πραγματοποίησαν την προεργασία τους. Για το 57,6% των εργαζομένων που μετακινήθηκαν σε άλλες επιχειρήσεις, η προεργασία λειτούργησε ως κρίσιμο εφόδιο στο βιογραφικό τους**, επιτρέποντάς τους να διεκδικήσουν θέσεις εργασίας με αξιώσεις, έχοντας ήδη αποκτήσει πρακτική εμπειρία.
- **Το 51,9% των συμμετεχόντων θεωρεί την απόκτηση πρακτικών γνώσεων και εμπειρίας ως το σημαντικότερο αποτέλεσμα του προγράμματος**. Αυτό το εύρημα "δικαιολογεί τη συμμετοχή τους", καθώς οι νέοι αντιμετωπίζουν το πρόγραμμα ως μια σημαντική επένδυση για την αναβάθμιση του επαγγελματικούς τους προφίλ και την ένταξη στην αγορά εργασίας.
- Η συνεργασία με τη ΔΥΠΑ αξιολογείται πολύ θετικά, με **το 70,6% των ερωτηθέντων να δηλώνει ικανοποιημένο από την υποστήριξη που έλαβε** για την ένταξή του στο πρόγραμμα.
- Η διαδικασία σύζευξης από τους εργασιακούς συμβούλους λειτούργησε αποτελεσματικά, καθώς **το 78,9% των νέων δηλώνει ότι η θέση που τους προσφέρθηκε κάλυψε πλήρως τις επαγγελματικές τους ανάγκες**.
- Αναφορικά με τη συνδρομή και την υποστήριξη κατά την ένταξη, οι νέοι ωφελούμενοι βασίστηκαν στην καθοδήγηση των στελεχών της ΔΥΠΑ. **Το 70,6% των ερωτηθέντων αξιολόγησε θετικά την υποστήριξη που έλαβε**, γεγονός που κρίνεται λογικό στο πλαίσιο της βελτίωσης της απασχολησιμότητάς τους και της σωστής τοποθέτησης σε επιχειρήσεις υποδοχής.
- **Σε ό,τι αφορά την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών πληροφόρησης και δημοσιότητας** του Προγράμματος, **η πλειονότητα των ερωτηθέντων έλαβε την απαιτούμενη πληροφόρηση** κυρίως μέσω των ψηφιακών υπηρεσιών της ΔΥΠΑ και του gov.gr. Η ενημέρωση κρίνεται ικανοποιητική, **ωστόσο ένα ποσοστό 11,7% των συμμετεχόντων επισημαίνει την ανάγκη για ακόμη ευρύτερη δημοσιότητα** ώστε η πληροφορία να φτάνει πιο έγκαιρα σε όλους τους δυνητικούς ωφελούμενους.
- **Αναφορικά με την αξιολόγηση των διαδικασιών ένταξης στο πρόγραμμα**, η μεγάλη πλειονότητα των ίδιων των ωφελουμένων χαρακτήρισε τις σχετικές διαδικασίες ως πολύ ικανοποιητικές. Η επιτυχία της σύζευξης επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι **το 63% των εργαζομένων σήμερα απασχολείται σε αντικείμενο συναφές με αυτό της προεργασίας του.**
- **Συνθέτοντας τα ανωτέρω**, το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι οι βασικές διαδικασίες που προσδιορίζουν τη σχεδιαστική ελκυστικότητα και τη διαχειριστική αποτελεσματικότητα του προγράμματος προεργασίας υπήρξαν ικανοποιητικές για το μεγαλύτερο μέρος των ωφελουμένων. Η θετική αυτή εικόνα επισφραγίζεται από το γεγονός ότι **η δράση λειτούργησε ως μόνιμη**

γέφυρα απασχόλησης, οδηγώντας ένα σημαντικό μέρος των νέων σε σταθερές θέσεις εργασίας.

- **Σε ό,τι αφορά τις προτάσεις που διατυπώθηκαν** από τους ίδιους τους ωφελούμενους για τη βελτίωση της εφαρμογής του προγράμματος, η πλειονότητα (30,7%) θεωρεί ότι η αποτελεσματικότητα θα βελτιωθεί με την περαιτέρω απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών. Σημαντικό μέρος επίσης θεωρεί απαραίτητη την ενίσχυση της συμβουλευτικής καθοδήγησης (25,8%) και την εισαγωγή παράλληλης εξ αποστάσεως κατάρτισης (e-learning) κατά τη διάρκεια της προεργασίας (25,1%).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ -ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΝΑ ΟΜΆΔΑ ΣΤΟΧΟ

Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Πληροφορίες : .....

ΑΠ ...../ ...0....2026

Θέμα: Συμμετοχή σε έρευνα αξιολόγησης στο πλαίσιο του προγράμματος «**Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας-προεργασία, με έμφαση σε νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών**» στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Αγαπητέ/η,

Αξιότιμε κύριε, Αξιότιμη κυρία ,

Το παρόν ερωτηματολόγιο αφορά στην αξιολόγηση εκ μέρους σας της συμμετοχής σας στο ανωτέρω πρόγραμμα μέσω του οποίου δίνεται η ευκαιρία σε νέους ανέργους ηλικίας 18-29 ετών για απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας. στο πλαίσιο μιας προσπάθειας ενίσχυσης της συγκεκριμένης ομάδας για ένταξη στην αγορά εργασίας.

Η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης αποτελεί τον κατεξοχήν αρμόδιο δημόσιο φορέα που σε συνεχή και ετήσια όσο τον δυνατόν βάση επιδιώκει να παρέχει χρηματοδοτικές ευκαιρίες και προγράμματα για την ενίσχυση της απασχόλησης των ανέργων δίδοντας τους και τέτοιες προοπτικές βελτίωσης της πορείας τους στην αγορά εργασίας.

Στόχος της παρούσας αξιολόγησης της δικής σας εμπειρίας από την εφαρμογή του προγράμματος είναι **η εξαγωγή διδαγμάτων για την βελτίωση των προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχόλησης της ΔΥΠΑ** και η όσο το δυνατόν **απλοποίηση και ευχερέστερη υλοποίησή των διαδικασιών υλοποίησης του προγράμματος**. Η αξιολόγηση αποτελεί ένα μέσο για τη βελτίωση της ποιότητας και της ορθότητας του προγραμματισμού, προσφέροντας την ευκαιρία για τον εντοπισμό των σημείων (στο σχεδιασμό, στις διαδικασίες επιλογής, στις πληρωμές κ.α.) που πιθανόν χρειάζονται περαιτέρω βελτίωση.

Για αυτό τον λόγο ζητούμε να συμβάλλετε στην παρούσα έρευνα συμπληρώνοντας το συνημμένο ερωτηματολόγιο για το οποίο θα χρειαστείτε, με την κατάλληλη προετοιμασία, λίγα λεπτά **Είναι πολύ σημαντική η συμμετοχή σας** γιατί αποδεικνύετε **την θέληση σας να ενισχυθεί η** Υπηρεσίας μας στο να γίνεται συνεχώς καλύτερη στην εφαρμογή προγραμμάτων

Παρακαλούμε για την ηλεκτρονική του συμπλήρωση στην ηλεκτρονική διεύθυνση

https://forms.gle/iDC7DfCQVb6TrE5B6

μέχρι 20/02/2026.

Το ερωτηματολόγιο **συμπληρώνεται ανώνυμα** και οι ερωτήσεις **αφορούν μόνο την εμπειρία σας από τη συμμετοχή σας στο Πρόγραμμα.** Οποιαδήποτε πληροφορία παρέχετε, θα χρησιμοποιηθεί μόνο για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Με εκτίμηση

Η Διοικήτρια

.....

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Α. Γενικά Χαρακτηριστικά Επιχειρηματία / Ωφελούμενου

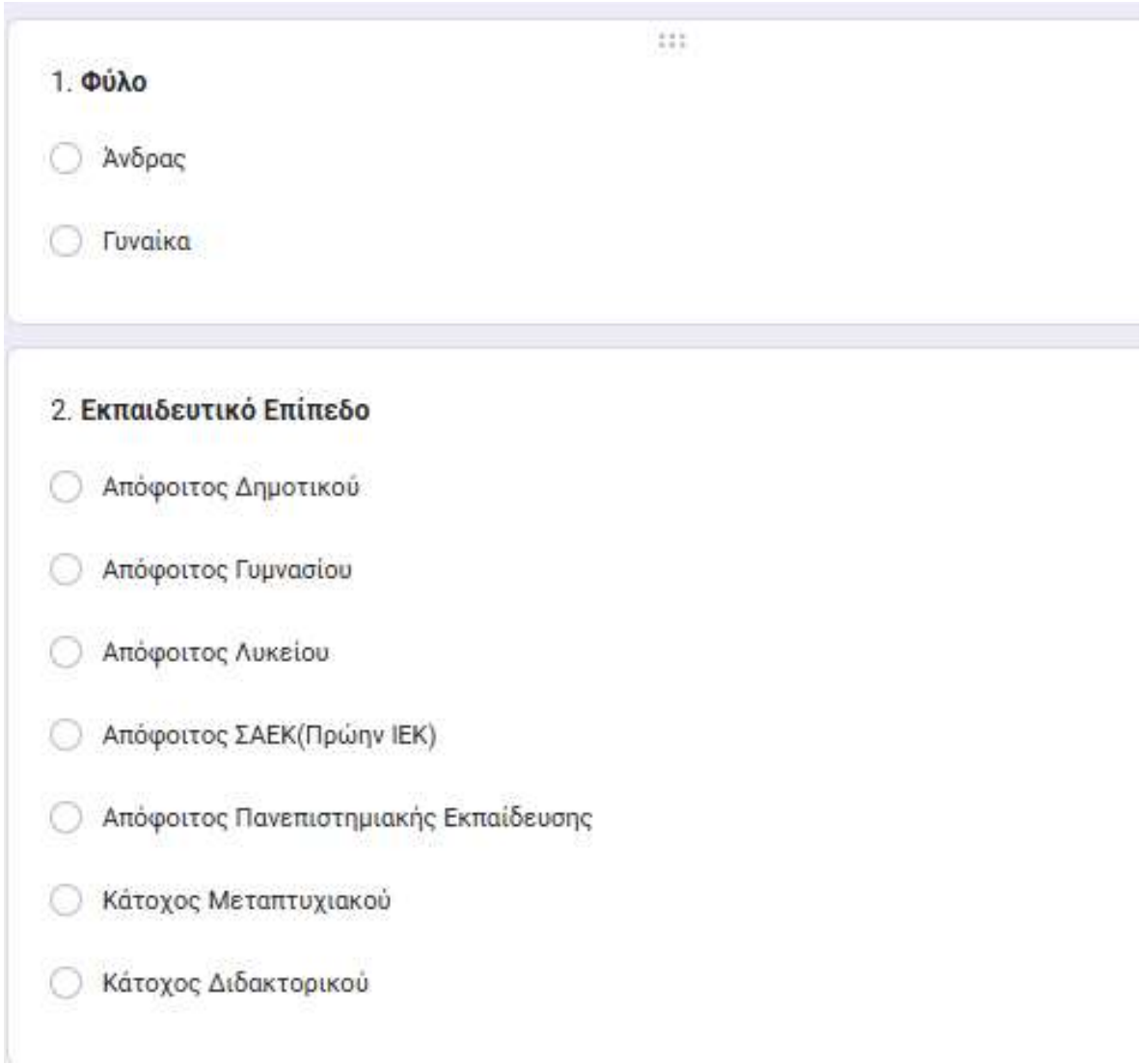

3. Σε **ποια περιφέρεια της χώρας** κάνατε το πρόγραμμα «Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας – προεργασίας ηλικίας 18-29 ετών»;

- ◯ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- ◯ Κεντρικής Μακεδονίας
- ◯ Δυτικής Μακεδονίας
- ◯ Ηπείρου
- ◯ Θεσσαλίας
- ◯ Ιονίων Νήσων
- ◯ Δυτικής Ελλάδας
- ◯ Στερεάς Ελλάδας
- ◯ Αττικής
- ◯ Πελοποννήσου
- ◯ Βόρειου Αιγαίου
- ◯ Νοτίου Αιγαίου
- ◯ Κρήτης

4. Σε **ποια ηλικιακή κατηγορία** ανήκατε όταν κάνατε αίτηση και συμμετείχατε στο πρόγραμμα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας;

- ◯ 18-24
- ◯ 25-29

5. Για **πόσο χρονικό διάστημα ήσασταν άνεργος** πριν ενταχθείτε στο πρόγραμμα (σε μήνες);

- 0 έως 6
- 6 έως 12
- 12 έως 24
- 24 και άνω

Β. Γενικά Χαρακτηριστικά Επιχείρησης

6. Σε ποιόν **τομέα** άνηκε η επιχείρηση στην οποία ενταχθήκατε για την πραγματοποίηση του προγράμματος;

- Παροχή Υπηρεσιών
- Εμπόριο και Πωλήσεις
- Logistics -Αποθήκευση
- Πληροφορική
- Υγείας και Πρόνοια
- Τουρισμός και Εστίαση
- Βιομηχανία
- Τεχνικές Ειδικότητες
- Άλλο: .....

7. Σε ποια **ειδικότητα** αποκτήσατε επαγγελματική εμπειρία κατά την εφαρμοφή του προγράμματος;

Κείμενο σύντομης απάντησης

8. Πώς **κρίνετε την επιλογή της θέσης που σάς προσφέρθηκε στην επιχείρηση** σε σχέση με τις ανάγκες σας για να εισέλθετε με θετικές προοπτικές στην αγορά εργασίας;

- ◯ Πολύ Ικανοποιητική
- ◯ Ικανοποιητική
- ◯ Μέτρια
- ◯ Μη Ικανοποιητική
- ◯ Άλλο: .....

9. Είχατε **προγενέστερη εκπαίδευση ή κατάρτιση** σε θέματα που αφορούν τη θέση που σάς προσφέρθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος;

- ◯ Ναι
- ◯ Όχι

10. Είχατε **προγενέστερη εργασιακή εμπειρία στην ειδικότητα** στην οποία σάς προσφέρθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος;

- ◯ Ναι
- ◯ Όχι

11. Πως αξιολογείτε το Πρόγραμμα Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας ως **προς την απόκτηση νέων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων** προκειμένου να βρείτε μόνιμη απασχόληση;

- ◯ Πολύ Ικανοποιητικό
- ◯ Μέτριο
- ◯ Καθόλου Ικανοποιητικό
- ◯ Άλλο: .....

12. Πώς αξιολογείτε την **υποστήριξη που είχατε από την ΔΥΠΑ προκειμένου να ενταχθείτε στο πρόγραμμα** (μπορείτε να σημειώσετε πάνω από μια απάντηση αν απαιτείται);

- ○ Ικανοποιητική
- ○ Μέτρια
- ○ Καθόλου Ικανοποιητική

13. Πώς **αξιολογείτε την υποστήριξη που είχατε από τα στελέχη της επιχείρησης** κατά τη διάρκεια του προγράμματος;

- ○ Πολύ Ικανοποιητική
- ○ Ικανοποιητική
- ○ Μέτρια
- ○ Καθόλου Ικανοποιητική

14. Αν στην προηγούμενη ερώτηση απαντήσατε *(Μέτρια ή Καθόλου Ικανοποιητική)*, **τί είδους προβλήματα συναντήσατε κατά την συνεργασία σας με την επιχείρηση** (μπορείτε να σημειώσετε πάνω από μια απάντηση αν απαιτείται);

- ○ Αναντιστοιχία αντικειμένου προεργασίας σε σχέση με αυτό που είχα δηλώσει
- ○ Μη επαρκής/αποδοτική συνεργασία με στελέχη της επιχείρησης
- ○ Μη επαρκές επίπεδο μετάδοσης γνώσεων από τα στελέχη της επιχείρησης
- ○ Άλλο: .....

Γ. Αξιολόγηση Προγράμματος

15. Ποια είναι η **σημερινή σας εργασιακή κατάσταση;**

- ○ Εργαζόμενος στο ιδιωτικό τομέα -πλήρη απασχόληση
- ○ Εργαζόμενος στο ιδιωτικό τομέα -μερική απασχόληση
- ○ Άνεργος
- ○ Αυταπασχολούμενος -Επιχειρηματίας
- ○ Εργαζόμενος Δημοσίου Τομέα

Ερωτήσεις για Εργαζόμενους

Περιγραφή (προαιρετικό)

16. Εφόσον απαντήσατε ότι **εργάζεστε σήμερα, η θέση εργασίας σας είναι στην επιχείρηση που πραγματοποιήσατε το πρόγραμμα ;**

- ○ Ναι
- ○ Όχι

17. Εφόσον απαντήσατε ότι εργάζεστε σήμερα, η θέση εργασίας που κατέχετε **είναι συναφής με την θέση στην οποία αποκτήσατε επαγγελματική εμπειρία** στο πρόγραμμα;

- ○ Ναι
- ○ Όχι

18. Εφόσον απαντήσατε ότι εργάζεστε σήμερα, **σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το πρόγραμμα συνέβαλλε στην ένταξή σας στην αγορά εργασίας;**

- ○ Σε πολύ μεγάλο βαθμό
- ○ Σε ικανοποιητικό βαθμό
- ○ Σε μέτριο βαθμό
- ○ Σε ελάχιστο βαθμό

Ερωτήσεις για Ανέργους

Περιγραφή (προαιρετικό)

19. Εφόσον απαντήσατε ότι είστε άνεργος, **σήμερα αναζητάτε εργασία?**

- ◯ Ναι
- ◯ Όχι

20. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα **σημαντικότερα πρακτικά αποτελέσματα** του προγράμματος απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας **για εσάς;**

- ◯ Απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων και επαγγελματικής εμπειρίας
- ◯ Αύξηση της αυτοπεποίθησης για συνεχή βελτίωση στην αγορά εργασίας
- ◯ Οικονομική Ενίσχυση
- ◯ Ενίσχυση της κοινωνικότητας και προσαρμοστικότητας στην αγορά εργασίας
- ◯ Άλλο: .....

Δ. Διατύπωση Προτάσεων για την εφαρμογή του Προγράμματος

21. Τί θα συνέβαλλε, κατά την γνώμη σας, **στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας** (*μπορείτε να σημειώσετε πάνω από μια απάντηση αν απαιτείται*);

- ○ Απλοποίηση διαδικασιών ένταξης στο Πρόγραμμα
- ○ Ταυτόχρονη με το πρόγραμμα, εξ αποστάσεως επαγγελματική κατάρτιση(e-learning) σε θέματα της ει...
- ○ Υποστήριξη από Εργασιακούς Συμβούλους ΔΥΠΑ στις επιχειρήσεις και τους συμμετέχοντες στο πρό...
- ○ Ευρύτερη δημοσιότητα του Προγράμματος
- ○ Άλλο: .....

22. **Άλλες παρατηρήσεις και προτάσεις σας** για την μελλοντική βελτίωση του Προγράμματος «Απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας – προεργασίας ηλικίας 18-29 ετών».

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης .....

Ημερομηνία Συμπλήρωσης Ερωτηματολογίου *

Μήνας, ημέρα, έτος

Κατάλογος Πινάκων και Σχημάτων

Πίνακας 1.Ένταξη Επιχειρήσεων ανάλογα με το προσωπικό..... 5

Πίνακας 2. Ωφελούμενοι ανα Περιφέρεια 7

Πίνακας 3. Σταθμισμένο Ποσοστό Φυσικής και Οικονομικής ολοκλήρωσης του έργου(Πράξης) 11

Πίνακας 4: Στάδια σχεδιασμού των ερωτηματολογίων της έρευνας πεδίου..... 14

Πίνακας 5: Στάδια σχεδιασμού των ερωτηματολογίων της έρευνας πεδίου..... **Error! Bookmark not defined.**

Πίνακας 6: Φάσεις εκτέλεσης της επεξεργασίας των δεδομένων της έρευνας πεδίου σε συμμετέχοντες του προγράμματος 18

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.Κατανομή Συμμετεχόντων στην έρευνα ανά Φύλο 23

Διάγραμμα 2.Εκπαιδευτικό Επίπεδο Ερωτηθέντων της Έρευνας 24

Διάγραμμα 3.Περιφερειακή κατανομή των συμμετεχόντων της έρευνας..... 25

Διάγραμμα 4.Αποτύπωση ηλικιακής κατηγορίας; συμμετεχόντων στο πρόγραμμα 26

Διάγραμμα 5.Χρονικό διάστημα ανεργίας των συμμετεχόντων 26

Διάγραμμα 6.Τομέας της επιχείρησης στην οποία εντάχθηκαν οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα..... 27

Διάγραμμα 7. Αξιολόγηση της θέσης που προσφέρθηκε στους συμμετέχοντες στην επιχείρηση σε σχέση με τις ανάγκες τους 28

Διάγραμμα 8 Προγενέστερη εκπαίδευση ή κατάρτιση σε θέματα σχετικά με τη θέση που έλαβε ο συμμετέχων στο πρόγραμμα 29

Διάγραμμα 9.Προγενέστερη εργασιακή εμπειρία στην ειδικότητα που συμμετείχατε στο πρόγραμμα..... 29

Διάγραμμα 10.Αξιολόγηση προγράμματος ως προς την απόκτηση νέων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων με σκοπό τη μόνιμη απασχόληση..... 30

Διάγραμμα 11.Αξιολόγηση υποστήριξης συμμετεχόντων από ΔΥΠΑ προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα..... 31

Διάγραμμα 12.Αξιολόγηση υποστήριξης συμμετεχόντων από τα στελέχη της επιχείρησης..... 31

Διάγραμμα 13.Είδος προβλημάτων που συνάντησαν οι συμμετέχοντες κατά την υλοποίηση του προγράμματος.....32

Διάγραμμα 14.Σημερινή εργασιακή κατάσταση συμμετεχόντων.....33

Διάγραμμα 15.Η θέση εργασίας σας είναι στην επιχείρηση που πραγματοποιήσατε το πρόγραμμα.....33

Διάγραμμα 16.Η θέση εργασίας είναι συναφής με την θέση στην οποία αποκτήσατε επαγγελματική εμπειρία στο πρόγραμμα.....34

Διάγραμμα 17.Εφόσον απαντήσατε ότι εργάζεστε σήμερα, σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το πρόγραμμα συνέβαλλε στην ένταξή σας στην αγορά εργασίας;.....34

Διάγραμμα 18.Αναζητάτε ή όχι εργασία σήμερα.....35

Διάγραμμα 19.Τα σημαντικότερα πρακτικά αποτελέσματα του προγράμματος απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας.....35

Διάγραμμα 20.Ενδεικτικές προτάσεις για αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας.....36